

# O ANALIZĂ ȘI O INTERPRETARE MISTICĂ A VOLUMULUI „ȘOCUL REFERENDUMULUI”

Autor: Virgil Iordache | 1 aprilie 2026



Volumul „Șocul referendumului” [1] prezintă un interes deosebit deoarece are ca autori persoane care au avut opțiuni ideologice divergente în dinamica de după referendumul pentru familie.

Cei cincisprezece autori care discută despre un eveniment politic la care au participat direct. Contribuțiile lor ne permit să facem câteva observații transideologice despre rolul acestui fel de lucrare politică în mântuire. O analiză realmente transideologică în context creștin nu poate fi decât mistică, spre deosebire de o abordările misticiste, ideologizate.

A-ți propune o perspectivă mistică are riscurile ei: din punctul de vedere lumesc cititorii se pot aștepta la lipsă de rigoare, caracter vag, metoforic la afirmațiilor, iar cei cu viațuire creștină pot privi asta ca înșelare, mândrie, sau aruncare a mărgăritarelor înaintea unor persoane potențial agresive. Primul risc se poate depăși adoptând o structură standard a oricărei analize, iar cea de-a doua este un risc asumat, conform îndemnului “Îndrăzniți, Eu am biruit lumea!”.

Beneficiile unei eventuale reușite țin de subminarea dezbinării în cetate, de depășirea clivajelor sociale existente nu prin noi instituii de clivaje, ci prin tratarea lor ca ceea ce sunt, convenții de interes social având în spate o situație mult mai complexă și care, în realitate, ne unește, toți fiind co-responsabili pentru apariția ei și felul cum se va dezvolta.

Măi întâi voi prezenta cadrul analitic, apoi voi caracteriza contribuțiile autorilor, iar în final propun o posibilă semnificație a acestui volum. Am reținut numai inițialele autorilor, pentru că importantă pentru scopul de aici este imaginea structurală de ansamblu, nu situația contribuției unei persoane sau a alteia.

## Cadrul analitic

În pelerinajul prin lume ne pregătim personal și împreună pentru scopul de folos, rugăciunea veșnică în dragostea lui Dumnezeu. Pregătirea o facem folosind instrumentele de lume, cum sunt cunoașterea discursivă și statul.

Scopul de folos ales liber este cel care face viața să fie un pelerinaj, sau nu. Familia ortodoxă este lăcașul exercitării libertății și al învățării libertății de a alege scopul de folos.

Așa cum mântuirea este procesul lucrului la ea, nu rezultatul, cunoașterea discursivă este procesul cunoașterii, nu rezultatul, iar statul e procesul social al funcționării lui.

Democrația funcțională și un stat funcțional sunt rezultatele relației treimice de iubire dintre persoanele care decid în privința ritmurilor Bisericii, a ritmurilor statului și ale lor personale. Ritmurile sociale ale Bisericii pot fi complementare ritmurilor statului și ritmurilor personale prin discernământ și dragoste, sau pot fi izolate unele de altele.

Organizarea ritmurilor personale luată singură încalcă dragostea. Organizarea ritmurilor sociale ale Bisericii luată singură încălcă libertatea. Organizarea ritmurilor statului luată singură este organizarea morții.

Discursurile și purtătorii de înțeles în general sunt ceea ce iese pe gură sau se face prin mână. Ele sunt din preaplinul inimii, dar nu sunt inima. În particular, inteligența artificială oferă resurse pentru cunoaștere discursivă, nu pentru dragoste. Cunoașterea ca atare nu este rezultatul produs de o interogare artificială, ci se obține procesul de cunoaștere personală în care folosim și astfel de rezultate.

Inteligența artificială este numai moartă, inteligența omenească poate fi moartă sau vie. Inteligența omenească e vie când coboară și în inimă. Obiectivitatea și discursurile sunt instrumente oarecare din lume, cu folos în lucrarea talanților pe drumul mântuirii, în pelerinaj.

Metoda întreținerii dragostei este rugăciunea către persoane umane și transcendente. Prin firea lor, aceste persoane sunt inaccesibile inteligenței artificiale.

Pentru omul rugător, un om viu nu poate fi nerugător. Omul rugător are de iubit și pe cel rugător, și pe cel nerugător. Omul rugător înțelege că nu el se roagă, ci prin el are loc rugăciunea. Iertând pe alții după măsura credinței primite, se iartă și pe el ca vas care poate fi părăsit oricând de mila Domnului, după aceeași măsură.

Omul care nu se iartă pe el cel care a fost mort, cel care nu e încă deplin viu, caută dreptatea la cei puternici și strică armonia dintre ritmurile personale, cele sociale ale

Bisericii și cele ale statului. Niciun om în lume nu este pe deplin viu în afară de Hristos.

### **Caracterizarea contribuțiilor prin prisma cadrului analitic**

Situația contribuțiilor prin prisma cadrului analitic este prezentată în tabelul și figura de mai jos. O argumentare textuală a ei prin prisma afirmațiilor și atitudinilor din fiecare contribuție nu face obiectul acestui text, întrucât ar duce la inevitabile polemici care ar distra atenția de la imaginea situației de ansamblu, transideologică.

Scorul mic comparative cu celelalte la prioritizarea ritmurilor persoanei indică faptul că în societate prevalează o abordare holistă, colectivistă, în primul rând din rațiuni ecleziale (SB), cât și din preferințe de funcționare a statului fără control din partea persoanelor (St), adică preponderant sub influența unor elite.

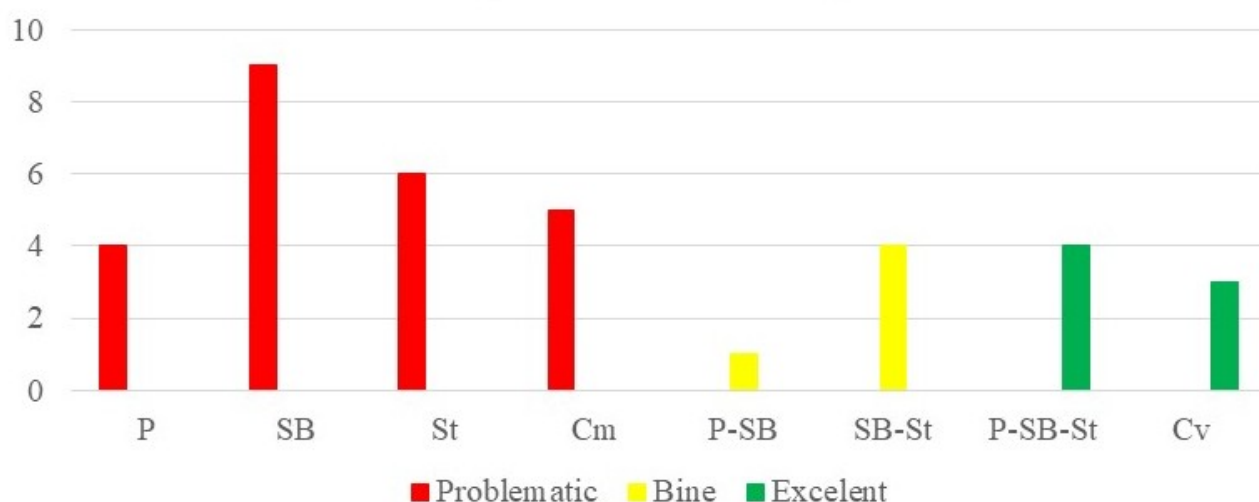
Scorul mare la idolatrizarea culturii/discursurilor comparativ cu tratarea ei vie în tradiția (la noi) a fenomenului Rugului aprins indică un potențial de susținere a mentalităților scientiste fără intenție deliberate în acest sens (știința fiind o formă a culturii). Susținerea indirectă a mentalităților scientiste ar putea fi responsabilă pentru perpetuarea clivajului dintre analfabetismul functional în știință din societate și folosirea ideologică a științei în scopuri antireligioase.

Având în vedere că ideologizarea științei este corelată politic cu pozițiile împotriva cărora organizatorii și susținătorii referendumului au luptat social, înseamnă că în interiorul acestui grup se află chiar o cauză care împiedică depășirea abordărilor de felul celor care s-a dorit să fie schimbate prin referendum. Acesta este un rezultat al analizei care nu este menționat nicăieri în volum ca fiind una din cauzele eșecului referendumului.

O a doua cauză a eșecului referendumului care nu putea fi observată prin analiza conținutului fiecărei contribuții în parte este prevațența unor abordări ale ritmurile de la diferite scări (persona, eclezial, stat) decuplate între ele, fără a ține seamă de nevoia de integrare în viețuirea personală creștină ortodoxă [2].

| Contributor | Situația contribuției                             |                              |                     |                                 |             |                             |                                                                             |                                                                  |
|-------------|---------------------------------------------------|------------------------------|---------------------|---------------------------------|-------------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
|             | Tendință de a avea ritmuri decuplate de celelalte |                              |                     | Integrare cu dragoste câte două |             | Integrare cu dragoste 1-2-3 | Atașament față de obiectivitate în sine și de cunoașterea discursivă moartă | Folosire a obiectivității și cunoașterii discursive pentru viață |
|             | 1 Personale (P)                                   | 2 Sociale ale Bisericii (SB) | 3 Ale statului (St) | 1-2 (P-SB)                      | 2-3 (SB-St) | P-SB-St                     | Cm                                                                          | Cv                                                               |
| CC          |                                                   | x                            |                     |                                 |             | x                           |                                                                             | x                                                                |
| TB          |                                                   |                              |                     |                                 |             | x                           | x                                                                           |                                                                  |
| VB          |                                                   | x                            |                     |                                 | x           |                             | x                                                                           |                                                                  |
| RC          |                                                   |                              | x                   |                                 |             |                             | x                                                                           |                                                                  |
| PC          |                                                   |                              | x                   |                                 |             |                             | x                                                                           |                                                                  |
| RC          |                                                   | x                            | x                   |                                 | x           |                             | x                                                                           |                                                                  |
| MG          |                                                   | x                            | x                   | x                               |             |                             |                                                                             |                                                                  |
| SL          | x                                                 | x                            |                     |                                 |             |                             |                                                                             |                                                                  |
| MN          | x                                                 | x                            | x                   |                                 |             |                             |                                                                             |                                                                  |
| PCN         |                                                   | x                            |                     |                                 | x           |                             |                                                                             |                                                                  |
| CN          |                                                   | x                            |                     |                                 |             |                             |                                                                             | x                                                                |
| AP          | x                                                 |                              |                     |                                 |             | x                           |                                                                             |                                                                  |
| PRP         |                                                   | x                            |                     |                                 | x           |                             |                                                                             |                                                                  |
| CT          | x                                                 |                              | x                   |                                 |             |                             |                                                                             |                                                                  |
| MV          |                                                   |                              |                     |                                 |             | x                           |                                                                             | x                                                                |

Ocurențe ale trăsăturilor contribuțiilor



### Posibilă semnificație a volumului din perspectiva vreunui vas viu

Intepretarea rezultatelor din partea anterioară a textului se poate face din diverse perspective, prin suplimentarea lor cu alte conținuturi. Nu există o legătură cauzală directă rațional umană între caracterizarea contribuțiilor și cele de mai jos, se pot face și alte feluri de interpretări. Am urmat intepretarea de ma jos întrucât corespunde intențiilor transideologice ale creării acestui text.

Contributorii ne-au oferit darul unei spovedanii publice pentru a ne fi de folos în

procedul de mântuire. Cvasi-duhovnicul este jurnalistul teolog. Cu toții au lucrat după cuvântul “Învăța-voi pe cei fără de lege căile Tale, și cei necredincioși la Tine se vor întoarce”. Darul lor este primit de toți oamenii la care ajunge rugăciunea lor pentru prieteni și dușmani, după puterea credinței date fiecăruia. Darul tuturor este mai de folos decât darul fiecăruia în parte așa cum Biserica este mai de folos unei persoane omenesti decât fiecare mădular al ei.

Eșecul referendumului pentru familie în ritmurile statului este eșecul organizării morții. Este ceva bun. Mai importantă decât omogenizarea prin lege sunt respectarea libertății de a cădea, respectarea libertății de a te ridica, respectarea realității situării împreună a oamenilor în toate situațiile în procesul mântuirii.

Eșecul referendumului pentru familie în ritmurile sociale ale Bisericii este eșecul încălcării libertății. Este ceva bun. Eșecul referendumului pentru familie în ritmurile fiecărei persoane este eșecul încălcării dragostei. Este ceva bun.

Din toate aceste lucruri bune, de folos, învățăm ce importante sunt dragostea, libertatea și folosirea celor create de om nu pentru ele însele, ci pe drumul mântuirii, în pelerinajul din lume. Toate ne pot deveni astfel icoane culturale ale puterii Creatorului manifestată prin împreună lucrare cu oamenii, după măsura credinței primite.

Viața a învins deja moartea, nu mai e nevoie de vreo altă victorie. „Lasă morții să-și vadă de morții lor, iar tu urmează-mi Mie!”

## **Concluzii**

În aceste text am aplicat metode caracteristice științei și filosofiei științei pentru a caracteriza contribuțiile dintr-un volum care are o miză socială și spirituală, ocupându-se de cauzele unui referendum pentru familie.

Metoda folosită a permis detectarea unor trăsături ale volumului ca întreg diferite de cele ale fiecărei contribuții în parte. Prelucrarea datelor calitative despre aceste trăsături de ansamblu a evidențiat și alte cauze ale referendumului față de cele discutate de contributori. E vorba de o anumită idolatrizare a culturii și de un interes mic pentru cuplarea ritmurilor sociale ecleziale și de stat atât între ele, cât și cu cele personale. În condițiile în care aștepti voturi de la oameni, fiecare vot fiind personal, acesta este un dezavantaj în competiția politică.

În ultima parte a textului am făcut o interpretare mistică, transideologică a rezultatelor analizei, atât pentru a evita idolatrizarea propriilor rezultate (ritmul personal), cât și pentru a propune o relație de potențial folos între rezultate și ritmurile sociale ecleziale și ale statului.

Contributorii din volumul “Șocul referendumului” merită mulțumirile noastre. Citirea, analizarea și interpretarea din partea fiecărui cititor, cu propriile sale perspective, sunt ceva ce merită făcut, atât pentru folos pesonal, cât și comunitar. Responsabilitatea în aceste sens a creștinilor e mai mare decât a celor care nu pot avea acces la înțelegeri transideologice.

## NOTE

[1] Curte, C., 2019, *Șocul referendumului*, Editura Rost, București.

[2] Un model de cuplare între procesele de la diferite scări și interpretarea lui pot fi găsite aici.